

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XVII. — Izdan in razposlan dne 16. aprila 1870.

48.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 28. marca 1870,

da je občina Damüls odkazana v okoliš Bezavskega (Bregenzerwald) okrajnega sodišča na Pred arelskem.

Na podlogi §. 2 postave od 11. junija 1868, Drž. zak. št. 59, odločuje se občina Damüls iz okoliša Bludenškega okrajnega in preiskovalnega sodišča ter se odkazuje v okoliš okrajnega sodišča Bezavskega (Bregenzerwald) oziroma Bregenškega preiskovalnega sodišča.

Ta ukaz pride v moč 1. junija 1870.

Herbst l. r.

49.

Ukaz ministerstva za trgovino po domembi z ministerstvom za finance in notranje reči od 6. aprila 1870,

s katerim se izdaje pristanišni red za c. kr. Bregenško pristanišče Konstanskega jezera.

V izvršbo določbe §. 9 končnega zapisnika od 22. septembra 1867 k mednarodnemu brodarstvenemu i pristaniščnemu redu za Konstansko jezero (Drž. zak. 1868 št. 19) uka-
zuje se:

§. 1. Vhajati v c. kr. avstrijsko Bregenško pristanišče Konstanskega jezera dopuščeno je ladijam vsak dan in tudi po noči.

Colnijsko odpravljanje tovara pa se godi samo od solčnega vzhoda do solčnega zahoda, ter se praviloma samo med tem časom sme blago nakladati ali razkladati.

Od le-te določbe je izvzeto: blago, ki se pripelje na ladijah parnicah in ki se z ozirom na stanovitni vozni red takih ladij naklada in razklada zunaj colnijskih ur, po tem blago, ki se pošilja po pošti, in zadnjič kar popotniki za svojo potrebo s seboj imajo.

§. 2. Ladije smejo pravilno samo na odločenih pristajališčih in nakladališčih stati.

Vsaki ladiji, ki prihaja v пристanišče, naj pristanišçar, če je z ozirom na občno varnost tako potrebno ali kadar je dokaj ladij, odkáže mesto, kjer ima pristati, in brez njegove dovolitve ni dopuščeno, odkazano pristajališče zameniti z drugim.

V pristajališča parnicam odkazana naj se, če je le mogoče, druge ladije ne puščajo.

V vseh okolnostih naj se skrbi za to, da bodo pristavše ladije kar je le mogoče, najmanj vožnji oviro delale.

Posebni zaukazi, ki jih člen 14 mednarodnega in pristaniščnega reda za Konstansko jezero ima zastran prevažanja nekterih reči, naj se na tanko izpolnjujejo.

§. 3. Kakor je ktera ladija pristala, dolžan je nje kapetan ali voditelj precej oglasiti se pri veliki colniji in po colnem redu povedati, ali ima ladija tovor na sebi in kateri tovor.

Posebna polahčica, doslej dodeljena voditeljem ladij parnic glede na poved blaga, ki se ima raztovoriti, veljá še dalje, dokler se drugače ne ukaže.

§. 4. O opravljeni zglastitvi prejme voditelj od velike colnije razkladnico (razkladni list) z dotičnim številom zapored tekočega registra; to število kaže red, po katerem se bodo razkladale ena za drugo ladije, ki so zadobile od velike colnije dovoljenje k temu.

Kjer je silna potreba, sme velike colnije načelnik po dani colnijski dovolitvi dopustiti kjekod, da se od tega reda odstopi.

§. 5. Ladije parnice imajo glede javno razglašanih voženj tje in nazaj predstvo pred drugimi ladjami in pri več parnicah razločuje čas odhoda, kakor ga vozni red kaže.

Z vlačenkami se ravná, kar se tiče reda raztovoritve, tako, kakor z jadrenicami in veslenicami.

§. 6. Voditelji imajo skrbeti za to, da se njihove v pristanišču ležeče ladije dobro pritrdijo na temu namenjene kole ali rinke.

§. 7. Na prostor, ki ga omejujejo pot k mestni vagi z mostom, gostilnica pri avstrijskem dvoru in stari *Salzstadel* tje do stolpov svetilnikov, smejo se skladati samo take reči, ki so prišle na ladijah, ali ki se imajo po ladijah kam poslati.

Tudi te reči se smejo v pristaniščnem prostoru skladati samo na tistih mestih, ki jih pristanišçar za nje odkáže, in tako, kakor on reče.

Druge reči na tem prostoru skladati je prepovedano.

§. 8. Ladije morajo pravilno notri v pristanišču pristajati, in vhodišče mora ostati odprto.

Izjemno je dopuščeno parnicam, ki ne ostajajo kakor eno uro k večemu, če je v vodovje mirno, poleg vhodnega zidovja pri zahodnem svetilniku pristajati, razkladati in nakladati.

Blago pa, ki se ondi razklada ali naklada, ne sme tam nikoli čez 24 ur ležati.

Če je voda tako narasla, da ladijam ni več mogoče v pristanišču pristajati, določi pristanišçar, na katerem mestu vnanjega pristaniščnega zidovja smejo pristajati.

Kje drugej kakor na pristajališčih, ki jih je pristaniščna gosposka sploh določila, sme voditelj brez posebne dovolitve samo takrat nalagati ali razkladati, kadar mu naturen prigo-dek ali nesreča, ki mu se je primerila, brani dalje peljati se ali bi to le z veliko nevarnostjo za ladijo ali nje tovor mogoče bilo.

Dolžan je pa v vseh takih primerih brž kakor se dade naznaniti, kar se je zgodilo, načelniku velike colnije (ravnateljju), ki je pristanišçar, in za dotle, dokler se mu ne zapove, kako naj se vlada, zdržati se vsakega djanja, ktero ni silno potrebno za otetbo ladije in njenega tovara.

§. 9. Prostor od železne ograje na pristaniščnem robu, pomostanem z kamnenimi ploščami, tje do zavinka severnozahodnega pristaniškega ozidja v širokosti do bližnjega kolovoza, pridržuje se občinstvu, dokler ne bo porabljen za pristaniške namene.

§. 10. V pristaniščnem prostoru ne sme se nikdar roba, kakor: drva, les, kamenje i.t.d., če se tudi pripelje na ladijah, ali če se ima z ladjami dalje odpraviti, na predelovanje, oziroma ne negotovo prodajo skladati.

Lesene plavice (flosi) ne smejo iti v pristanišče.

§. 11. Nakladanje in odkladanje blaga sme vsak kapetan po svojih ljudeh opravljati. V nasprotnem primeru naj vzame uradno postavljene nakladače, ki jim za to gre plačilo po trifi uradno ustanovljeni.

§. 12. Dokler je tema za jutra, zvečer in po noči, razsvetljujeja oba svetilnika pristaniščno vhodišče, ter se prižgejo po potrebi pristaniščne laterne; kadar je pa megleno, pozvanja se po kratkih premolkah z zvonom.

§. 13. Vsaka poškodba pristaniških staveb ali zidarij in bregov, postavljenih oznamb, kolov in rinkov, stolpov svetilnikov, ograj ali oprijemačev, stopnic, potov, dreves, klopí in drugih k pristanišču spadajočih reči je prepovedana ter nalaga poškodovalcu poleg kazni, ki ji morebiti s tem zapade, še tudi dolžnost povračila. V pristaniško vodovje ne smejo se lučati ni plavajoče ni potopljaajoče stvari.

Če pri nakladanju ali razkladanju ali kadar si bodi po naključbi v vodo pade kaka stvar, ktera bi vožnjo kaziti utegnila, mora krivec pod kapetanovim odgovorom brez odloga dati jo spraviti iz zatona. Če se to ne zgodi saj v dobi, ki jo postavi pristaniščar, naj se stvar odpravi ob krivčevem trošku, njemu pa naj se vrh tega še kazen zavolj reda naloži.

§. 14. Če kdo ne bi izpolnil, kar ta pristaniščni red veleval, in če bi storil kaj takega, kar je v njem prepovedano, mora povrniti polno škodo ter bo pokaznjen z globo, ki mu se odmeri z ozirom na večo ali manjšo preišljenost, škodljivost ali nevarnost pregreška, ali pa s primernim zaporom, če bi se globa ne dala iztirjati ali če bi se obstoječim okolnostim ne prilegala.

§. 15. Globe (kazni v denarjih) naj se z ozirom na velikost, preišljenost in nevarnost prestopka, kakor tudi po velikosti ladije odmerjajo z 1 do 20 gld.; pri parnikih s 10 do 100 gld. avstr. veljave.

Če se namesti globe izreče zapor, naj se za vsakih 5 gld. odmeri po en dan zavora; najkrajši zapor naj bo en dan.

Če se kdo vdruči pregreši s tistim pregreškom, naj mu se kazen, ki je bila v prvo izrečena, med največino od 20, oziroma 100 gld. podvoji.

Če se kdo še večkrat pregreši, naj mu se z ozirom na prej omenjeno največino kazni poostri.

§. 16. Kar se nabere denarjev iz glob po tem ukazu nalaganih, teče v Bregensko mestno ubožnico.

§. 17. Nobenemu kapetanu naj se za to, ker je proti njemu ali njegovim ljudem preiskovanje začeto, če gre samo za policijski prestop, ne brani z ladijo dalje odpeljati se.

§. 18. Ladijar bo prost krivnje in kazni, če izkaže, da mu je zavoljo kakega izrednega narurnega prigodka ali druge neprevidene in nepremagljive naključbe bilo nemogoče izpolniti dolžnosti, ktero mu pristaniščni red naklada.

§. 19. Preiskovanje prestopkov bodi po deželnih postavah kar je mogoče kratko in sumarno.

Štemplji ali takse naj se pri tem postopku ne tirjajo.

Dotičnike naj zadevajo le tisti troški, ki jih prizadenejo priče ali zvedenci in njih povabilo, po tem vročitev, poštnina i.t.d. in ki se po deželnih postavah jemljó.

§. 20. Delo velike colnije je paziti na izpolnjevanje pristaniščnega reda, kolikor se tiče vožnje notri po pristanišču, in pa gledati na prehod blaga v njem. — Kaznjevati prestopke, ki se primerijo na to stran v pristanišču, ta oblast gre načelniku velike colnije.

Zastran tega, ktere oblasti imajo dohodarstveni uradniki in stražni postavljenici glede na nadgledovanje ladij v pristanišču, veljajo določbe §. 43 postave za col in državno samoprodajo od 11. julija 1835.

Načelnik velike colnije razsojuje tudi prepire zavoljo plačila pristojbin, ki se opravljajo za porabo kake pristaniške naprave, zavoljo jemanja in plačila privodnikov (pilotov), zavoljo otetnine in povračila za kako drugo pomoč, prepire zavolj poškodovanja pristaniških zidarij, in sodi zadnjič izgrede ali prestopke, če bi se kdo od moštva ladij pregrešil zoper nadgledne organe opravljajoče svojo službo, kadar zastran takih prestopkov ni občna kazenska gosposka pristojna.

Pritožbe zoper kazenske razsodke načelnika velike colnije kakor pristaniškega komisarja, če se ti razsodki tičejo prestopov pristanišnega reda ne pa prestopkov zoper državne dohodke, naj se pišejo na c. kr. okrajno glavarstvo v Bregenci.

Če okrajno glavarstvo razsodek pristaniškega komisarja potrdi ali pa ublaži (zlajša), ni dopuščeno dalje pritožiti se.

Plener l. r.

50.

Ukaz ministra za bogočastje in uk od 6. aprila 1870,

o tečajih omiko nadaljujočih za učitelje ljudske šole.

V zvršbo §. 47 postave od 14. maja 1869 (Drž. zak. št. 62) ukazujem tako le:

§. 1. Tečaji za daljo izomiko bivajo vsako leto ob jesenskih šolskih praznikih ali ferijah. Trpé pa taki tečaji po 4 do 8 tednov.

§. 2. Učé se vsi tisti predmeti kakor na učiteljskih izobraževališčih; v prvih letih pa naj se gleda sosebno na realistične predmete ljudske šole.

§. 3. Okrajni šolski nadzorniki naj vsako leto konec prvega semestra izročé deželni šolski gosposki imenik tistih učiteljev ljudske šole, za ktere je želeli, da bi se udeležili tečaja za nadaljno izobraževanje.

§. 4. Deželna šolska gosposka določi z ozirom na znesek dovoljen za ta namen v troškovniku (preudarku), koliko učiteljem se ima zapovedati, da se tečaja udeležijo, in naznani ob enem, na katerih učiteljskih izobraževališčih imajo tisto leto biti tečaji za nadaljevanje omike.

Izbiraje učitelje, ki se imajo poklicati, naj deželna šolska gosposka gleda na to, da se kolikor je le mogoče pokličejo ob enem samo taki učitelji, ki se lahko v istih predmetih izučujejo.

§. 5. Za eno in isto skupnino učnih predmetov naj se praviloma ne sklicuje čez dvajset učiteljev.

§. 6. Deželna šolska gosposka ustanovi vsako leto po mnenju učiteljstva od učiteljskega izobraževališča, kaj se ima učiti in kako naj bodo posamni tečaji posebej uravnani.

§. 7. Učitelji, ki jih deželna šolska gosposka odbere, da na takem tečaju učé, dobé od deželne šolske gosposke nagrado ali remuneracijo iz denarjev za to odmenjenih.

§. 8. Tisti učitelji, katerim se ukaže, da se morajo udeležiti tečajev za daljo izomiko, dobé povračilo potnih stroškov in pa počez neki znesek za drug potrošek.

§. 9. Razen tistih, ki so po ukazu deželne šolske gosposke dolžni, deležiti se teh tečajev, sme vsak učitelj va-nje priti poslušat, kolikor je to mogoče brez ovire za izomiko istih, ki se jih morajo udeležiti.

§. 10. Ko je tečaj dokončan, prejmejo tisti, kateri so se ga redoma udeleževali, potrjenje o tem.

§. 11. Razen tečajev za daljo izomiko, ki imajo biti ob velikih šolskih praznikih, lahko deželna šolska gosposka zlasti v mestih, kjer je več učiteljev, med šolskim letom napravi posebne tečaje (kurse), katerih se pa smejo samo mestni učitelji, brez škode za njih pravi poklic, udeležiti.

Stremayr l. r.

51.

Postava od 9. aprila 1870,

o zakonih med osebami, ki niso nobene postavno priznane cerkve ali verske družbe, in o tem, kako naj se za-nje pišejo bukvé ali kazala rojenih, poročenih in mrtvih.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako le:

§. 1. Tista uradna dela, ki jih postave odkazujejo duhovnim pastirjem glede zakonov in glede pisanja bukvé poročenih, naj tam, kjer gre za osebe, ki se ne drže nobene postavno pripoznane cerkve ali verske družbe, izvršuje okrajno glavarstvo, v takih krajih pa, ki imajo svoje lastne občinske postave, občinska gosposka, kateri je izročeno politično uradovanje.

Pristojnost okrajnega glavarstva (občinske gosposke) ravna se po stanovališču dotičnih oseb.

Zastran oklica, sklenitve zakona, in zastran zakonskih zadržkov, po tem glede vpisovanja v poročne bukvé, glede izdajanja uradnih spričeval iz teh bukvé in zastran poskušnje, spraviti zakonske, predno bodo ločeni, ima člen II postave od 25. maja 1868, Drž. zak. 47, in postava od 31. decembra 1868, Drž. zak. od l. 1869, št. 4, primerno veljavo.

§. 2. Zastran tega, ali so zakoni razvezljivi ali ne, naj se osebe omenjene v §. 1 štejejo za enake nekatoliškim kristijanom.

§. 3. Bukvé rojenih in umrlih glede oseb omenjenih v §. 1 piše okrajno glavarstvo (občinska gosposka) tistega okraja, kjer se kdo rodi ali umerje.

Ta gosposka naj vpis celo takrat začasno opravi, če bi nje pristojnost bila dvomljiva, ob enem pa naj napelje dalje obravnavanje.

Uradna spričevala, ki jih politične gosposke izdajó na podlogi teh bukvé ali kazal, imajo dokazno moč javnih pisem.

§. 4. Kadarkoli se kdo takošen rodi ali umerje, da je treba to vpisati v kazala (§. 3), ki jih politična gosposka piše, mora tisti, kateri je to storiti dolžan, ti gosposki v prvih osmih dnevih po tem praviloma sam osebno oznaniti in — če gre za porod — ob enem povedati, ktero ime se je ali se bo otroku dalo.

Z naznanilom, da je kdo umrl, mora se prinesiti list mrlškega oglednika.

§. 5. Dolžnost naznanilo o rojenem otroku podati, ima pred vsemi drugimi zakonski oče. Če oče ni pričujoč ali če naznanila podati ne more, ali kadar gre za nezakonskega otroka, naj naznanilo podá porodničar ali babica, če pa takih ni, naj ga podá tisti, v katerega stanišču se je otrok porodil. Kadar ni nobenega izmed teh primerljajev, dolžna je mati napraviti, da se porod naznani.

Da je kdo umrl, mora naznaniti zakonski družé, ki je živ ostal, če takega ni, prvi svojec umrlega, in če niti takošnega ne bi bilo, pa tisti, v katerega stanišču ali hiši se je smrt primerila.

Če se v roditelnicah, najdenšnicah, bólnicah, kaznilnicah, posilnih delalnicah in drugih javnih hišah kdo rodi ali kdo umrje, mora načelnik (predstojnik) take hiše to naznaniti.

§. 6. Če kdo, ki ima dolžnost (§. 3), naznanila celo ne podá, ali če prestopi za to postavljeni rok (brišt), bode pokaznjen z globo do 50 goldinarjev in če bi globe ne pre-mogel, z zaporom do petih dni.

Okrajno glavarstvo in župani naj pazijo, da se bodo ta naznanila v pravem času dajala, in če bi se kje naznanilo ne podalo, naj uradoma napravijo, kar je potreba.

§. 7. Zvršitev te postave je naročena ministrom za pravosodje, bogočastje in notranje reči, ki bodo izdali potrebne zvršilne ukaze in seosebno zapovedi o notranji uredbi in o pisa-nju bukev ali kazal.

Na Dunaju, dne 9. aprila 1870.

Franc Jožef I. r.

Hasner I. r.

Giskra I. r.

Herbst I. r.

Stremayr I. r.